

De meubels van Robert Wilson

Robert Wilson stelde in Parijs een tentoonstelling samen van meubelsculpturen uit zijn theaterproducties. Een wandeling.

ROBERT WILSON MR. BOJANGLES' MEMORY *og son of fire* heet de tentoonstelling die Robert Wilson samenstelde in het Parijse Centre Georges Pompidou. Je stapte een grote verduisterde ruimte in die ingericht is als een soort landschap. In een hoek staat een vulkaan die de helft van de vloer met lava overstromd heeft, diagonaal daaronder lopen de wegmarkeringen van een snelweg. De rest van de vloer is bedekt met turfachtige korrels, waarover een aangelegd kronkelpad langs de tentoongestelde objecten voert. Overwegend zijn dat sculpturen van Wilson zelf, monumentale voorwerpen die eerder te zien waren in zijn theaterwerk, en daaraan ook hun titel ontleen: *einstein chair*, *queen victoria chairs*, *patio sofa*, *quartet sofa*. Daartussen bevinden zich werken van Willem

de Kooning, Francis Bacon, Alberto Giacometti, Yves Klein en anderen. In het boek van de tentoonstelling worden de 52 geëxposeerde voorwerpen begeleid door tekstfragmenten die Heiner Müller, deels uit eigen werk, gekozen heeft.

Dan zijn er op onhandige hoogte -vlak bij de grond of hoog in een hoek- nog een aantal videomonitoren, waarop 'Mr. Bojangles en og son of fire' in actie zijn. Verder laten verschillende luidsprekers elk een andere geluidscollage horen uit theatervoorstellingen van Wilson. De ruimte is zodanig schaars verlicht dat, als je in een van de brochures of stencils wil opzoeken wat je nu eigenlijk staat te bekijken, je allerlei ongemakkelijke houdingen moet aannemen om je papier in het schijnsel van een lampje te

kunnen brengen. Buiten de zaal, in het licht, hangt nog eens een dertigtal tekeningen; in het boek dat daarvan gemaakt is, worden ze begeleid door fragmenten die Wilson gekozen heeft uit het proza van componist John Cage.

(On)overzichtelijkheid

Geeft deze opsomming een indruk van de onoverzichtelijkheid van de expositie? ('Complexiteit' noemt Wilson het zelf.) Nu heb ik op zich niets tegen onoverzichtelijkheid - zolang ik maar een ingesteldheid kan opwekken om er mee om te gaan. Vaak zal dat betekenen dat ik een of meer wegen uitstippel om het onoverzichtelijke inzichtelijk te maken. Soms lijkt een andere houding aangewezen: niks geen inzicht, gewoon passief de indrukken opsorpen die je overdonderen. In de twee gevallen draait het om interpretatie, om het geven van betekenis. Bij het uitzetten van wegen krijgen details uit de brij een betekenis - en bij een tentoonstelling zouden die kunnen wisselen, afhankelijk van de hoek waarin je een sculptuur ziet. In het andere geval krijgt het geheel de betekenis dat verdere interpretatie zinloos of overbodig is.

Met het geluid bij ROBERT WILSON MR. BOJANGLES' MEMORY *og son of fire* kon ik een paar maal mijn ingesteldheid veranderen. Bij het binnenkomen van de zaal klinkt het geluid als een aangenaam murmelende en borrelende brij. Ja, het past wel bij het landschap: overwegend stoelen en tafels, lijkt het, maar die zouden net zo goed torens en gebouwen kunnen voorstellen. Na een tijd blijkt dat een van de eerste luidsprekers een fragment laat horen uit *Einstein on the Beach*. Hé, dat ken ik. Doorlopend over het pad verdwijnt *Einstein on the Beach* weer in het amorfe gemurmel maar na een tijdje duikt opnieuw een geluid op dat mij bekend voorkomt. Ik concentreer me, maar wat is het? Gaan zoeken in de stapel papieren is hier in het halfdonker onbegonnen werk. Dan maar verder. Kijk, daar staan de stoelen voor Marie en Pierre Curie uit *De Materie* - of was het uit *The CIVIL warS*? Nu kan ik teruglopen naar de luidspreker om naar de brief van Marie Curie te luisteren. Daarna blijft de geluidsband tot het einde van het parcours voor mij verder gewoon functioneren als een akoestisch environment.

Associaties

Die onduidelijkheid over interpretatie of betekenis was altijd al een probleem met het theaterwerk van Robert Wilson. Wilson is een architect, die theater maakt zo als een architect het beeld van de ruimte op de scène ordent. De voorwerpen die hij ontwerpt, beschouwt hij niet als decorstukken, maar als sculpturen, die toevallig op stoelen lijken. Door hun plaats op de scène bepalen zij mee de ruimte; ook de mensen die doorheen het beeld bewegen, hebben als belangrijke rol het accentueren van de verhoudingen tussen voor en achter, links en rechts. Tekst wordt gebruikt, niet omwille van de betekenissen die je daarmee kan uitdrukken, maar puur omwille van de klankkwaliteit van de

Robert Wilson / P. Migeat

